
Surgical surgical cutting guides: new possibilities for orbital decompression in patients with endocrine orbitopathy

Rykov S. O., Petrenko O. V., Prusak O. I.

Bogomolets Institute of Postgraduate Education of the National Medical University (Kyiv, Ukraine)

to the recommendations of EUGOGO-2021, surgical decompression of the orbit is used for severe and moderate severity of endocrine orbitopathy (EO). According to the literature, the frequency of complications of surgical decompression of the orbit ranges from 9.3% to 35%. The purpose of the work is to analyze the possibilities of using surgical surgical cutting guides when decompressing the orbit in patients with endocrine orbitopathy. An individualized approach and preoperative virtual planning of orbital decompression using surgical cutting guides in the treatment of patients with EO allows to achieve a reduction of exophthalmos against the background of reducing the area of bone resection taking into account the limits of «safe zones», which reduces the risk of postoperative complications. The revealed advantages of this approach prove its perspective for further scientific research and improvement.

Особливості діагностики і лікування злоякісних епібульбарних новоутворень

Сафроненкова І. О., Буйко О. С., Єлагіна В. А.

ДУ «Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В.П. Філатова НАМН України» (Одеса, Україна)

Актуальність. Новоутворення кон'юнктиви склери в середньому складають близько 9% усіх пухлин очного яблука. В Україні, враховуючи її спекотний та сухий клімат, їх кількість зростає до 35%. Найчастіше хворіють чоловіки (58-88%) середнього віку (46±18) років. Пухлини переважно локалізуються в межах очної щілини, 88% з них – в ділянці лімба. Приблизно у 80% випадків епібульбарні пухлини мають доброякісний характер, в 20% - злоякісний. Епібульбарні пухлини становлять небезпеку як для органу зору, так і для життя при злоякісних новоутвореннях. Показники рецидиву складають 12-50%, метастазування - 22-30%. Тому своєчасна діагностика та лікування даної патології є необхідною.

Мета. Оцінити результати діагностики методом імпресійної цитології (ІЦ) та радіокріохірургічного (РК) лікування епібульбарних новоутворень, виконаних в офтальмоонкологічному центрі ДУ «Інститут очних хвороб та тканинної терапії ім. В.П. Філатова НАМН України».

Матеріал та методи. Неінвазивне ІЦ дослідження фільтрами Millipore з подальшою мікроскопією отриманого матеріалу протягом 2-3 годин після його забору проведено 189 хворим (91 – з меланоцитарними пухлинами та 98 – з епітеліальними). Результати клінічного та ІЦ дослідження у пацієнтів з меланоцитарними та епітеліальними епібульбарними пухлинами порівнювалися з патоморфологічними. РК лікування проведено 58 хворим на епібульбарну меланому і 16 – з плоскоклітинною карциномою. Серед хворих з меланомою було 33 чоловіки (56,9%) у віці 21 – 85 років (медіана 51) та 25 жінок (43,1%) у віці 26 – 79 років (медіана 57). Серед пацієнтів із плоскоклітинною карциномою чоловіків було 12 (75%) у віці від 28 до 82 років (медіана 66,3), жінок – 4 (25%) у віці від 36 до 73 років (медіана 57). У 10 випадках (17,2%) мали місце меланоми, що розвинулися *de novo*, у 19 випадках (32,8%) – з невуса та у 23 випадках (39,7%) – у зонах первинного набутого меланозу (ПНМ). Первинних пухлин було 49 (84,5%), ятрогенних (рецидиви після висічення пухлини за місцем проживання) – 9 (15,5%). При карциномі первинні пухлини становили 5 (31,2%), ятрогенні – 11 (68,8%). Променева терапія проводилася ⁹⁰Sr аплікаторами, разова доза (РД) - 40 Гр, сумарна вогнищева доза (СВД) - 280-480 Гр (медіана 400). Кріодеструкція (КД) виконувалася пристроєм на основі дросельної мікрокріогенної системи при температурі -120...-90° С.

Результати. При меланоцитарних пухлинах із 65 впевнено клінічно діагностовано меланому було поставлено лише у 40 (61,5%) випадках, а при ІЦ – значно вище, у 55 (84,6%) випадках ($p = 0,004$). Клінічно діагностовано невуса, верифікованого патоморфологічно, був підтверджений лише у 15 із 26 випадків (57,7%); а ІЦ – у 20 випадках (76,9%) ($p = 0,1$). У двох випадках (7,7%) мала місце гіпердіагностика (карцинома). При епітеліальних пухлинах правильний клінічний діагноз – карцинома - поставлений лише у 8 випадках із 35 (22,9%), а за даними ІЦ - у 22 (62,9%) ($p = 0,001$).

Після одного курсу РК лікування повна резорбція пухлини відбулася у 44 пацієнтів (84,6%) з меланомою та у 9 (56,3%) з карциномою. При меланомі у 8 випадках (13,8%) у термін від 1 місяця до року була потрібна додаткова КД, з них у 6 пацієнтів пухлина виходила з ПНМ. При меланомі рецидиви відмічені у 9 випадках

(19,6%), з них у 4 (6,9%) пацієнтів з ПНМ. У 3 пацієнтів з меланою в терміни 3-15 місяців розвинулися метастази в регіонарні лімфовузли, а в одного через 22 місяці - віддалені метастази в легені. При епібульбарній карциномі рецидиви пухлини спостерігалися у 7 (43,7%) хворих на ятрогенні пухлини. З них у двох пацієнтів виникли метастази в регіонарні лімфовузли через 6-13 місяців. Лікування метастазів проводилося в Інституті Раку (м. Київ).

Висновки. Метод ІЦ може забезпечити швидку діагностику у випадках, коли клінічна діагностика утруднена. Застосування ІЦ дозволяє діагностувати епібульбарну меланому у 84,6%, плоскоклітинну карциному – у 62,9% порівняно з клінічним діагнозом. Однак вона не замінює патоморфологічну діагностику. РК – ефективний спосіб лікування хворих на злоякісні епібульбарні пухлини. Застосування РК втручання дозволяє розширити можливості органозберігаючого лікування хворих на цю патологію, отримати досить хороший функціональний та естетичний результат, що покращує якість життя таких пацієнтів.

Features of diagnosis and treatment of malignant epibulbar tumors

Safronenkova I. O., Buyko O.S., Yelagina V. A.

State Institution "The Filatov Institute of Eye Diseases and Tissue Therapy of NAMS of Ukraine" (Odesa, Ukraine)

An analysis of clinical and impression cytological diagnostics (IC) of 189 conjunctival tumors (91 – melanoma, 98 – epithelial tumors) was carried out. It was established that IC provides a rapid diagnosis in 84.6% of patients with epibulbar melanoma and in 62.9% with squamous cell carcinoma against 61.5% ($p = 0.004$) and 22.9% ($p = 0.001$) in comparison with clinical diagnosis, respectively. The final diagnosis was established by pathomorphology. Radiocryosurgical treatment (RC) was carried out in 58 cases with epibulbar melanoma and 16 cases with squamous cell carcinoma. After one course of RC the tumor resorption was observed in 44 patients (84.6%) with melanoma and in 9 (56.3%) with carcinoma. In cases of melanoma recurrence occurred in 9 cases (19.6%), metastases to the regional lymph nodes occurred in 3 patients within 3-15 months, in one case distant metastasis to the lungs has developed within 22 months. In case of epibulbar carcinoma recurrence was observed in 7 (43.7%) patients, more often after jatrogenic tumors (recurrences after surgical removal). Of these, two patients had metastases in the regional lymph nodes within 6-13 months. Thus RC allows to expand the possibilities of organ-preserving treatment for patient with thylbulbar tumors.